Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2021-00041

RO Fallenius Sanna-Helena(MMM), Lehtinen Heikki, Orasmaa Tuuli(MMM) 26.01.2021

Asia
Maatalous- ja kalastusministereiden epävirallinen videokokous 25.1.2021

Kokous
Maatalous- ja kalastusministereiden epävirallinen videokokous 25.01.2021

Portugali järjesti 25. tammikuuta puheenjohtajakautensa ensimmäisen EU:n maatalous- ja kalastusministereiden videokokouksen. Videokokouksessa keskusteltiin muun muassa kansainvälisestä maatalouskaupasta sekä EU:n ja Yhdistyneen Kuningaskunnan kalastussuhteista Brexitin jälkeen.

Ministerit keskustelivat EU:n ja UK:n välisten yhteisten jaettujen kalakantojen kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2021. Jäsenvaltiot painottivat neuvottelujen avoimuuden, läpinäkyvyyden ja osallistavuuden, myös ministeritason, tärkeyttä, tasavertaisia toimintaedellytyksiä, jatkoprosessin selkeyttämistarvetta ja nostivat esille mm. saaliin poisheittokiellon ja kiintiöiden vaihdot sekä lukuisia yksittäisiä kalakantoja. Eräät jäsenvaltiot korostivat myös kestävän kalastuksen ekologisen komponentin lisäksi taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä. Useat maat nostivat esille Brexit-rahaston merkityksen UK:n eron vaikutuksien lieventämisessä. Komissio painotti CFP:n periaatteita ja vakuutteli jäsenvaltioiden osallistumismahdollisuuksia.

Maatalousministerit kuulivat komission katsauksen maataloustuotteiden kansainvälisestä kaupasta. Komission katsauksen mukaan EU:n maatalouskauppa ja yleisesti koko maataloussektori on koronakriisistä huolimatta suoriutunut hyvin ja EU:n maatalouskauppatase on positiivinen. Komissio myös esitteli päivitetyn selvityksensä vapaakauppasopimusten yhteisvaikutuksista maataloussektorilla. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa nostettiin esiin toive päivittää tutkimusta useammin. Moni jäsenvaltio harmitteli, että tutkimukseen ei sisältynyt analyysiä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman vaikutuksista. Yleisesti keskustelussa nousi esiin huoli muiden kuin tariffimuotoisten esteiden lisääntymisestä maailmankaupassa. EU-UK –sopimusta pidettiin hyvänä maatalouden kannalta.

Puheenjohtajamaa Portugali antoi ministereille myös katsauksen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) neuvotteluista. Suurin osa jäsenvaltioista korosti, että 2020 sovituista neuvoston yleisnäkemyksen hyviä linjauksia on seurattava. Suurin osa jäsenvaltioista myös painotti, että on erittäin tärkeää saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys pian, sillä YMP:n kansalliseen valmisteluun ja toimeenpanoon on jätettävä aikaa.

Muissa asioissa kuultiin tiedotusasioita muun muassa sianlihan markkinatilanteesta ja Kroatian maanjäristyksistä.

1. **Portugalin puheenjohtajakauden työohjelma 1.1.-30.6.2021**
   Puheenjohtajavaltio esittelee

Puheenjohtajavaltio Portugali esitteli prioriteettinsa maatalous- ja kalataloussektoreilla. Portugalin mukaan koronaviruspandemia vaatii, että EU toimii yhtenäisesti myös elintarvikesektorilla. Kriisistä halutaan elpyä kestävästi. Portugalin kolme kärkeä ovat 1) Euroopan vihreä ja digitaalinen elpyminen, 2) EU:n sosiaalisen pilarin vahvistaminen, jotta turvataan reilu ja kaikki huomioiva siirtymä vihreään ja digitaaliseen talouteen sekä 3) EU:n strategisen autonomian edistäminen ja avoimuus muulle maailmalle.

Maataloussektorilla Portugalin ensimmäisenä tavoitteena on poliittinen yhteisymmärrys EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen kolmikantaneuvotteluissa. Portugalin puheenjohtajakauden aikana odotetaan myös komission tiedonantoa maaseudun pitkän aikavälin visiosta ja Portugali toivoo, että jäsenvaltiot jakavat näkemyksiään tiedonannon valmisteluvaiheessa. Portugali pyrkii saamaan aikaan neuvoston päätöksen biologisista kasvinsuojeluaineista (biological control agents) kesäkuussa 2021 ja järjestää aiheesta kokouksen 28.4.2021. Lisäksi huhtikuussa Portugali tavoittelee neuvoston päätelmiä YK:n ruokajärjestelmähuippukokousta 2021 varten.

Portugali panostaa vahvasti meri- ja kalataloussektoreihin. Kolme tärkeää aihealuetta ovat neuvottelut EU:n ja UK:n yhteisten kalakantojen kalastusmahdollisuuksista Brexitin jälkeen vuodelle 2021, työ meri-ja kalatalousrahaston eteen sekä poliittinen yhteisymmärrys (GA) kalastuksen valvonnasta. Portugali pyrkii viemään meri- ja kalatalousrahaston valmistelut päätökseen. Portugali tulee jatkamaan työtä mm. neuvotteluissa kalastusmahdollisuuksista kolmansien maiden kanssa, alueellisissa kalastusjärjestöissä ja näissä sovitun transponoinnista osaksi EU:n lainsäädäntöä. Lisäksi Portugalille tärkeää on politiikkakoherenssi kalastuspolitiikassa, esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Portugali haluaa saavuttaa myös neuvoston päätelmät integroidusta meripolitiikasta ja 8.6.2021 on tarkoitus järjestää konferenssi aiheesta sininen talous Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa.

Epävirallinen maatalous- ja kalastusministerikokous on tarkoitus järjestää Lissabonissa 14.-15.6.2021.

2. **Kalastusmahdollisuudet 2021: Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yhteinen kalakanta**
   Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytyihin neuvotteluihin pohjautuva ohjaus

Komissio kertasi tilanteen, non-paperinsa sekä CFP:n tavoitteiden ja periaatteiden merkityksen neuvotteluissa UK:n kanssa. Komissio totesi myös kalastusta koskevalla erityiskomitealla olevan erityinen rooli. Komissio on lisäksi juuri hyväksynyt vuoden 2021 kalastusmahdollisuuksia koskevan muutosesityksen joka tulee taannehtivasti voimaan 1.1.2021 alkaen. Komissio painotti EU:n yhtenäisyyden tarvetta neuvotteluissa (riveistä ei saa livetä) sekä neuvoston ja jäsenvaltioiden osallistumista ja avoimuutta neuvottelujen eri vaiheissa. Komission ja neuvoston kesken haetaan uusia yhteistyömuotoja ja UK:n näkemyksistäkin tarvitaan lisää tietoa, vaikka toistaiseksi ei ole ilmennyt mitään yllättävää. UK:n kanssa ei ole edetty yksityiskohtiin koska EU:n sisäiset prosessit eivät ole valmiit. Sopimukseen tulisi päästä ennen 1.4. Komissio toi esille myös sen, että jäsenvaltioiden tulee noudattaa sovittua ja laivastot eivät saa ryhtyä laittomuuksiin Brexitin seurauksena. Jäsenjäsenvaltioiden on tehostettava nykyisiä valvontaponnistelujaan.

Muutama jäsenvaltio korosti CFP:n ekologisen kestävyyden lisäksi sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä ja komissiolle annettavan mandaatin tulee noudattaa tätä. TAC:n tason tulee huomioida Brexitin negatiiviset vaikutukset, muutoin seurauksena on kolminkertainen rangaistus. Lisäksi ovat Covidin vaikutukset. Osa puheenvuoron pitäneistä jäsenmaista korosti, että neuvostolla täytyy olla mahdollisuus sanoa sanansa neuvottelujen aikana, joiden tulee olla avoimia ja läpinäkyviä. Neuvotteluissa pitää myös osoittaa joustavuutta ja pyrkiä tasaveroisiin toimintaedellytyksiin.

Keskustelussa painotettiin EU:n yhtenäisyyttä sekä neuvoston ja komission yhteistyötä. Keskustelussa todettiin myös kovasanaisesti, että neuvosto määrittelee unionin kannan, ei komissio. Komissio on vain toteuttaja/välittäjä ja laittamassa asioita täytäntöön.

Keskustelussa otettiin esille Brexit-rahaston tärkeyden ja arvioi sen liian alhaiseksi tasoltaan. UK:n kanssa keskusteltavien TAC:n tasojen suhteen komission tulisi tarkkoja lukuja. CFP:n periaatteet ovat oikea lähtökohta neuvotteluihin, mutta kalakantakohtainen tarkastelu on tarpeen. Joulukuun neuvostossa esitettyjä lausumia tulee edistää ja tarpeelliset pyynnöt tulee tehdä ICES:lle. Yksi maa nosti esille järjestöjen osallistumisen neuvotteluihin, mikä oli tapahtunut ensimmäisellä kierroksella UK:n kanssa.

Keskustelussa nostettiin esille tarve saada selvyyttä jatkoprosessin osalta.

Puheenvuoroissa painotettiin vakautta ja pysyvyyttä ettei kalastus pysähtyisi. Tarvitaan nopeita ratkaisuja ja ymmärtää että komissio tarvitsee jonkinlaista joustoa neuvotteluihin. Lisäksi nostettiin esille Norjan päätöksen leikata EU:n osuutta turskasta Svalbardin vesillä. Keskustelussa nostettiin esiin myös, että Brexit-rahastoa pitäisi ohjata jäsenvaltioille sen mukaan mitä maat ovat kärsineet Brexitistä.

Yksi jäsenvaltio toivoi nopeaa sopua UK:n kanssa ja painotti tarvetta kompromisseihin sovun saamiseksi. Monivuotiset suunnitelmat ja tiede ovat keskeisiä elementtejä.

Lisäksi keskustelussa painotettiin TCA:n kalastusta koskevan erityiskomitean roolia.

Keskustelussa nostettiin esiin myös teknisen kokouksen tarve, jossa käytäisiin läpi TCA:n kalastusta koskeva osia ajatuksella miten systeemin on ajateltu toimivan.

Käytännössä lähes kaikki puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot painottivat kiintiöiden vaihdon tärkeyttä jäsenvaltioiden ja UK:n välillä.

Useat maat ottivat esille yksittäisiä kalakantoja toiveineen kuten monet turskakannat ja kampelakalakannat, makrilli, tonnikala, piikkimakrilli, meribassi ja rauskut. Lisäksi tuotiin esille teknisiä kalastusmääräyksiä kuten saaliiden poisheittokielto ja pullonkaulalajit.

Komissio vastauksessaan totesi prosessin olevan monisyinen. EU:n rannikkoalueiden asema on haavoittuva. Keskustelua on käytävä kaikkien järjestöjen kanssa. Kiintiöiden vaihdon osalta asiasta täytyy keskustella TCA:n erityiskomiteassa. Svalbardin turskan osalta komissio on lähettänyt nootin Norjalle. Brexit sopeutusrahaston osalta asia on neuvoston ja EP:n käsissä.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, ettei tämä videokokous mahdollista muodollisia johtopäätöksiä. Komissio tulee johtamaan UK:n kanssa käytäviä neuvotteluja YKP:n periaatteiden mukaisesti ja ottaen huomioon myös sosiaalis-taloudellisen kestävyyden. Myös kiintiöidenvaihtomekanismista UK:n kanssa pyritään löytämään ratkaisu. Jäsenvaltioiden taloudellisia tappioita pyritään rahoittamaan BAR:sta (Brexit Adjustment Reserve). Kahdenväliset neuvottelut Norjan kanssa tulisi käydä myös

mahdollisimman nopeasti. Coreper I:ltä pyydetään valtuutus kirjallisen menettelyn käyttämisestä UK-neuvotteluja varten.

3. Kansainvälinen kauppa (5452/21)

a) Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

b) Yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimus tulevien vapaakauppasopimusten kumuloituvia vaikutuksia koskevan vuoden 2016 tutkimuksen päivityksestä.

Puheenjohtaja alusti viittaamalla komission tutkimukseen kumulatiivisista vaikutuksista sekä viittaamalla lyhyesti ajankohtaisiin tapahtumiin kansainvälisen kaupan kentällä. EU on ponnistellut paljon esimerkiksi Boeing-Airbus –kiistan selvittelyssä ja puheenjohtaja totesi toivovansa, että USA:n uusi hallinto muuttaa tilannetta parempaan suuntaan. Puheenjohtaja viittasi myös mm. yhteistyöhön Afrikan unionin kanssa ja totesi, että Venäjän tuontikielto jatkuu edelleen.

Komissaari Wojciechowski kertoi ensin kansainvälisen kaupan ajankohtaisesta tilanteesta ja esitteli sitten komission päivitettyä tutkimusta vapaakauppasopimusten kumulatiivisista vaikutuksista.

Katsaus kansainvälisen kaupan tilanteesta

Covid19-pandemiasta huolimatta **maataloustuotteiden vienti kasvoi** vuonna 2020 ja sen arvo oli runsaat 150 miljardia euroa, jossa kasvua oli 1 %. Suurin osa kasvusta perustui sianlihan vientiin, jossa kasvua on ollut yhteensä 120 %.

Komissaarin mukaan **EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä solmittu sopimus** on menestys ja hyvä maatalouden näkökulmasta. Osapuolten väliseen kauppaan ei tullut tulleja eikä kiintiöitä, mutta SPS-asioista ei ole yhteisiä standardeja. Luomutuotteissa noudatetaan vastavuoroisuuden periaatetta ja EU:n luomutuotteet pääsevät Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille. Markkinat ovat tärkeitä myös eurooppalaisille viineille. Komissaari viittasi myös suojattujen maantieteellisten merkintöjen tunnustamiseen. Jo erosopimukseen sisältyi olemassa olevien merkintöjen korkea suojelun taso ja tämä jatkuu. 1.1.2021 alkaen uudet tuotteet eivät saa automaattisesti tunnustusta, mutta ne voivat hakea sitä. YMP-tuet ovat WTO-yhteensopivia, joten niitä ei tarvinnut erikseen arvioida neuvotteluissa.

Komissaari totesi tunnistavansa, kuinka haastava kokonaisuus **Mercosur-vapaakauppasopimus** on. Sopimus on hyvä niin EU:n taloudellisten intressien näkökulmasta, mutta huoli herkkien tuotteiden tuonnin lisääntymisestä on monella maalla suuri. Komissio työstää Mercosur-sopimukseen täydennystä kestävyydestä.

Komissaari totesi, että he ovat pettyneitä, että USA asetti lisäsanktioita ranskalaisille ja saksalaisille viineille **Boeing-Airbus-kiistan** seurauksena. Komissio analysoi parhaillaan USA:n esittämiä toimia ja ne eivät vaikuta perustelluilta. Komissio kuitenkin toivoo pääsevänsä asiassa eteenpäin. Komissaari myös viittasi moniin pyyntöihin antaa rahallista tukea lisätulleista kärsineille aloille. Komissaari totesi, että erityistukijärjestelmää viinialalle on tarkoitus jatkaa. Järjestelmän käyttöönotto johtui pandemiasta.

Komissaari kertoi myös neuvotteluista **Kiinan** kanssa. Komission terveyspääosasto DG SANTE tekee kovasti työt alueellistamisperiaatteen hyväksymiseksi, jotta jäsenvaltiolaajuisia sulkuja viennissä voitaisiin välttää. Kiina kuitenkin haluaa neuvotella jäsenvaltioiden kanssa. Komissaari viittasi myös EU:n ja Kiinan väliseen sopimukseen maantieteellisistä merkinnöistä, jonka pitäisi astua voimaan vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä.

Komissaari viittasi vain lyhyesti maailman kauppajärjestöön (**WTO)** ja totesi, että kesäkuulle suunniteltua ministerikokousta on tarkoitus lykätä. Pandemia ja uuden pääsihteerin valinta vaikuttavat asiaan. Vielä ei tiedetä missä tuleva kokous pitäisi järjestää. Lisäksi komissaari viittasi Afrikan unionin ja EU:n väliseen yhteistyöhön. Kesällä olisi tarkoitus järjestää 4. ministerikokous.

Lopuksi komissaari vielä korosti, kuinka hyvin maatalous- ja elintarvikeala on osoittanut kriisinkestävyyttään. EU haluaa vaalia monenkeskisyyttä ja avointa kauppaa, samalla kun tuetaan tuotteiden menekinedistämistä. Samassa yhteydessä hän myös viittasi SPSS-esteiden ja tariffikiintiöiden poistamisen tärkeyteen.

Tutkimus vapaakauppasopimusten kumulatiivisista vaikutuksista

Itse tutkimusta ei julkaistu vielä ennen ministereiden videokokousta, mutta komissaari kertoi pääkohdat tutkimuksesta. Se kattaa vaikutukset EU:n jäsenvaltioihin niin viime aikoina päätökseen saaduista vapaakauppasopimuksista (Kanada, Japani, Vietnam, Meksiko, Mercosur) ja myös neuvotteluiden alla olevat tai mahdollisesti tulevaisuudessa saatavat sopimukset (Australia, Uusi-Seelanti, Thaimaa, Filippiinit, Indonesia, Malesia ja Chile). Tutkimuksessa verrattiin kahta erilaista skenaariota kumulatiivisista vaikutuksista vuoteen 2030 asti. Toinen skenaarioista oli kunnianhimoisempi ja toinen konservatiivisempi. Yksityiskohtaisia tuotekohtaisia skenaarioita voitiin tehdä vain päätuotteista, kuten maito, liha, vilja ja sokeri.

Komissaari huomautti, että muutosta vuoden 2016 tutkimukseen on se, että nyt on huomioitu myös tariffikiintiöiden leikkausten vaikutukset ja vuoden 2016 tutkimuksessa ei ollut vielä tietoa Japanin tai Mercosurin tuloksista. Konservatiivisessa skenaariossa laskettaisiin jo päätetyt neuvottelutulokset niiden mukaisesti ja vielä neuvotteluiden alla olevien sopimusten osalta käytettiin 97 % kaupan vapauttamisen skenaariota ja 25 % tariffien leikkausta herkillä tuotteilla. Kunnianhimoisessa tutkimuksessa vastaavat luvut olivat 98,5 % ja 50 %.

Komissaari myös totesi, että tutkimuksessa ei huomioida Covid19-pandemian vaikutuksia eikä Vihreän kehityksen ohjelman vaikutuksia. Lisäksi tutkimus ei sisällä analyysiä muista kuin tariffimuotoisista esteistä (Non-tariff barriers, NTB) eikä suojattujen maantieteellisten merkintöjen vaikutuksista. Lisäksi tutkimuksessa edetään siitä olettamuksesta, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa etenee hyvin ja WTO-tariffikiintiöt on jaettu. Tutkimus kattaa EU-maat yhtenä joukkona, joten maakohtaista analyysiä ei ole.

Skenaariot ennustavat kauppataseen muutoksia niin, että sopimusten myötä viennin määrä EU:sta kasvaa, maltillisessa mallissa 2,8 % ja kunnianhimoisessa mallissa 3,3 %. Tuonti taasen kasvaisi maltillisessa mallissa 3,3 % ja kunnianhimoisessa 4,2 %. Toisaalta viennin ja tuonnin kasvu olisi melko marginaalista verrattuna koko EU:n kauppavirtaan. Sianlihan ja maitotuotteiden osalta vientimahdollisuudet kasvavat. Toisaalta öljykasvien, siipikarjanlihan ja naudanlihan tuonti kasvaisi. Siipikarjanlihan tuonti kasvaisi jopa 30 %. Hinnoissa laskua odotettaisiin skenaarioiden mukaan riisin, sokerin, naudan- ja lampaanlihan osalta. Sianlihan, juuston ja maitojauheen hinnoissa odotettaisiin nousua.

Komissaari veti tutkimuksen tulokset yhteen toteamalla, että EU:n maataloussektori voi hyötyä EU:n kauppa-agendasta. Toki komissio haluaa vaalia herkkien tuotteiden osalta tasapainoista lähestymistapaa. Tariffikiintiöiden avulla voidaan tasapainottaa herkkien tuotteiden markkinoillepääsyä ja samalla välttää negatiivisia vaikutuksia. Lisäksi yhteisen maatalouspolitiikan, innovaatioiden ja kilpailukykyyn satsaamisen avulla voidaan vähentää negatiivisia vaikutuksia, samoin kuin suojattujen maantieteellisten merkintöjen edistämisellä ja eläin- ja kasviterveyteen (SPS) liittyvien esteiden purkamisella.

Suomi korosti puheenvuorossaan, että saavutettu sopu Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa on hälventänyt pahimmat sopimuksettomaan eroon liittyneet pelot. Suomi tukee komissiota EU:n kauppa-agendan toteuttamisessa. Kauppasopimukset avaavat maataloussektorille kaivattuja vientimahdollisuuksia. Suomi korosti myös, että tasapuolinen pelikenttä on tärkeää ja nosti esiin myös huolen herkkien tuotteiden tuonnin lisääntymisestä. Suomi myös korosti, että EU:n vientimahdollisuuksien turvaamiseksi muiden kuin tariffimuotoisten esteiden purkaminen on tärkeää. Suomi kiitteli tutkimuksen päivittämisestä, mutta toivoi päivityksen tekemistä useammin.

Jäsenvaltiot kiittivät komissiota tutkimuksen päivittämisestä, mutta moni totesi, että tutkimusta tulisi päivittää hieman useammin. Muutama maa myös harmitteli, että tutkimusta ei saatu hyvissä ajoin ennen ministereiden videokokousta. Muutama maa myös totesi, että asiaan olisi syytä palata vielä maatalouden erityiskomiteassa tarkemmin.

Suurin osa jäsenvaltioista totesi, että **EU-UK –sopimus** on hyvä maatalouden kannalta ja luo vakautta. Muutama maa piti sopimusta esimerkkisopimuksena, josta olisi otettava mallia muissakin kauppaneuvotteluissa. Muutama maa totesi myös, että sopimuksen täytäntöönpanoa on seurattava tarkkaan ja on tärkeää, että ei synny määräysten tilkkutäkkiä. Hallinnollisen taakan kasvamista tulee välttää. Muutama maa totesi, että maantieteellisien merkintöjen tunnustamisen suhteen tulee tehdä vielä töitä.

Monessa puheenvuorossa nousi esiin huoli **muiden kuin tariffimuotoisten esteiden** lisääntymisestä maailmankaupassa. Moni näki nämä suurimpina kaupan esteinä. EU-UK –sopimusta pidettiin tässäkin suhteessa mallisopimuksena. Alueellistamisperiaatteen tunnustaminen mainittiin myös useassa puheenvuorossa.

Muutama maa oli yleisesti huolissaan protektionismin noususta maailmankaupassa ja myös Euroopan parlamentin markkinajärjestelyasetuksen muutosehdotuksista liittyen tuontia koskeviin artikloihin. Muutama maa myös korosti, kuinka tärkeää on edistää monenkeskistä ja sääntöpohjaista kauppapolitiikkaa.

Moni maa harmitteli, että tutkimukseen ei sisältynyt analyysiä **Euroopan vihreän kehityksen ohjelman vaikutuksista**. Monessa puheenvuorossa korostettiinkin, että eurooppalaisille markkinoille tulisi päästä vain sellaiset tuotteet, jotka täyttävät EU:n vaatimukset.

Muutama jäsenvaltio kehotti komissiota olemaan varovainen käynnissä olevissa kauppaneuvottelussa ja suhtautumaan varauksella vastapuolien tarjouksiin. Usea maa nosti esiin erityisesti suojatut maantieteelliset merkinnät.

Mercosuriin viitattiin monessa puheenvuorossa. Muutama maa muistutti, kuinka tärkeää komission on muistaa herkkien tuotteiden kohtelu ja kestävyysnäkökulma.
Erityisesti viinintuottajamaat mainitsivat **Boeing-Airbus-kiistan** ja sen negatiiviset vaikutukset viinintuotantoalalle. Moni toivoi, että USA:n uusi hallinto helpottaisi kiistan ratkaisua.

Komissaari Wojciechowski totesi loppupuheenvuorossaan, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman vaikutuksia on vaikea mitata, koska vaikutus riippuu pitkälti jäsenvaltioiden valinnoista CAP:n strategiasuunnitelmissa. Komissaari myös totesi, että EU ei voi asettaa esteitäkään kauppapolitiikalle vaan EU:n on panostettava oman tuotantonsa kilpailukykyyn ja panostaa esimerkiksi eläinten hyvinvointiin ja lyhyisiin tuotantoketjuun.

4. Muut asiat

a) Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus
Puheenjohtajan tiedonanto kolmikantaneuvottelujen tilanteesta

Puheenjohtaja kertoi, että poliittisen yhteisymmärryksen saaminen YMP:n uudistuksesta on Portugalin ehdoton prioriteetti puheenjohtajakaudellaan. Portugali tekee mitä vain ratkaisun saavuttamiseksi. Yhteisymmärrykseen vaaditaan vielä paljon keskustelua. Portugali kiitti edellistä puheenjohtajavaltio Saksaa huomattavasta työstä YMP:n uudistuksen eteen. Portugali ei valmistellut tausta-asiakirjaa keskustelua varten.

Strategisista suunnitelmista Portugali on käynyt yhdet kolmikantaneuvottelut 22.1.2021 keskittyen uuteen toimeenpanomalliin. Neuvotteluissa ei saatu sovittua kaikkea, mutta suunta on oikea kohti jäsenvaltioiden kaipaamaa joustavuutta. Portugalin suunnitelmissa on pitää maaliskuun loppuun mennessä neljät kolmikantaneuvottelut strategiasuunnitelma-asetuksesta. Puheenjohtaja toivoo, että ministerit voivat tavata maaliskuussa fyysisessä kokouksessa.

Horisontaaliasetuksen kolmannet kolmikantaneuvottelut järjestetään 29.1.2021. Saksan puheenjohtajakaudella saavutettiin selvää edistystä. Uuden toimeenpanomallin ei tule Euroopan parlamentin mukaan johtaa YMP:n uudelleen kansallistamiseen. Parlamentti on esittänyt tulosperustaisen lähestymistavan lisäksi tiettyjen elementtien säilyttämistä vanhasta sääntöperustaisesta mallista.

Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen kysymykset on jaettu neljään osa-alueeseen: 1) markkinoiden hallinta, kansainvälinen kauppa ja kriisitoimet, 2) viinit, 3) tuottajaorganisaatiot ja toimialaorganisaatiot, 4) koulujakelujärjestelmä, merentakaiset alueet ja muita järjestelyjä. Kahdet ensimmäisen kolmikantaneuvottelut keskittyivät osa-alueisiin 2 ja 3. On kiinnitettävä huomiota markkinoiden hallinnan ja kansainvälisen kaupan kysymyksiin (osio 1), sillä Euroopan parlamentin ehdotukset ovat niissä kauimpana neuvoston yleisnäkemyksestä.

Puheenjohtaja kertoi, että nelikenttäasiakirja neuvottelujen etenemisestä jaettaisiin jokaisten kolmikantaneuvottelujen jälkeen.

Lähes kaikki jäsenvaltiot pitivät puheenvuoron.

Suomi korosti puheenvuorossaan, että YMP:n uudistus saadaan ajoissa loppuun, jotta kansalliselle toimeenpanolle jää tarpeeksi aikaa. Ekojärjestelmissä on tärkeää pitää kiinni kansallisesta joustavuudesta suunnitella toimenpiteitä paikallisten tilanteiden ja tarpeiden perusteella. On myös tärkeää pitää kiinni neuvoston yleisnäkemyksen linjauksesta, jossa II pilarin toimenpiteillä voi pienentää ekojärjestelmään varattavaa rahoitusprosenttia. Suomi korosti myös yksinkertaistamista ja totesi, että esimerkiksi horisontaaliasetuksessa keskeistä on välttää tilanne, jossa vanha järjestelmä ja uusi toimeenpanomalli olisivat voimassa yhtä aikaa.

Jäsenvaltiot vakuuttivat tukevansa Portugalia kolmikantaneuvottelujen loppuun saattamiseksi ja Suomen esiin nostamat näkökohdat korostuivat monien jäsenvaltioiden puheenvuoroissa. Jäsenvaltiot painottivat, että on erittäin tärkeää saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys pian, sillä YMP:n kansalliseen valmisteluun ja toimeenpanoon on jätettävä aikaa. Jäsenvaltiot vetosivat puheenjohtajavaltioon neuvoston yleisnäkemyksen tärkeiden linjausten säilyttämiseksi kolmikantaneuvottelujen aikana.

Strategiasuunnitelma-asetuksessa moni korosti, että joustavuus on tärkeää varmistaa, jotta kansalliset tarpeet ja olosuhteet voidaan riittävästi huomioida strategiasuunnitelmissa. **Horisontaalisetuksessa** Euroopan parlamentin ehdotukset kaksinkertaisista säännöistä herättivät paljon huolta ja Suomen tavoin näitä vastustettiin laajalti. Euroopan parlamentti on tehnyt ehdotuksia, joiden mukaan elementtejä nykyisestä sääntöjen noudattamiseen perustuvasta toimeenpanosta olisi säilytettävä uuden tulosperustaisen toimeenpanomallin lisäksi.

Yhteisessä markkinajärjestelyasetuksessa pari maata esitti vakavan huolensa Euroopan parlamentin uusista ehdotuksista ja jotkut myös neuvoston liian myötäilevästä kannasta ehdotuksiin. Jotkut totesivat, että neuvoston yleisnäkemyksestä on tarvetta joustaa yhteisymmärryksen saamiseksi, mutta maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjen kanssa on oltava linjassa, kuten maatalouden erityiskomiteassa on linjattu. Toisaalta muutamat pitivät ehdotuksia kannatettavina. Itävalta esitti, että komissio, neuvosto ja parlamentti voisivat tehdä yhteisen lausuman liittyen kestävyyden huomioimiseen kansainvälisissä kauppasopimuksissa.

Muutamat maat vastustivat Euroopan parlamentin ehdotusta sallia komission alkuperäisen esityksen mukaisesti ainoastaan viljelykierto ehdollisuuden vaatimuksessa GAEC 8. Neuvoston yleisnäkemyksessä sallittaisiin myös viljelyn monipuolistaminen. Suomi piti tärkeänä säilyttää ehdollisuuden vaatimuksiin yleisnäkemyksessä sisältyvät poikkeukset esimerkiksi ei-tuottavien maisemapiirteiden (GAEC 9) osalta. Toisaalta Latvia toivoi vaatimusten GAEC 8 ja 9 vielä parannuksia.

Alankomaat ehdotti, että neuvosto voisi hyväksyä Euroopan parlamentin ehdottaman 30 % vähimmäisrahoitusosuuden ekojärjestelmille, mutta monet muut asiaa kommentoineet jäsenvaltiot pitivät neuvoston yleisnäkemyksen esitystä 20 % vähimmäisrahoituksesta hyvänä. Itävalta, Kreikka, Viro ja Luxemburg muistuttivat Suomen tavoin neuvoston yleisnäkemykseen sisältyneestä mahdollisuudesta vähentää vähimmäisrahoitusta, mikäli II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimet ovat tarpeeksi kattavat.

Jotkut muistuttivat, etteivät komission joulukuussa 2020 antamat suositukset jäsenvaltioille YMP:n strategiasuunnitelmien laatimiseksi ole oikeudellisesti sitovia, vaan ainoastaan suuntaviivoja. Pari maata mainitsi, että komission ei tulisi antaa listaa mahdollisista ekojärjestelmään sisällytettävistä toimista delegoituna säädöksenä, sillä se rajoittaisi jäsenvaltioiden liikkumatilaa.

Muutama maa nosti esiin Euroopan parlamentin ehdotuksen sosiaalisten oikeuksien sisällyttämisestä ehdollisuuden vaatimuksiin ja vastusti sitä.

Komissiolta kysyttiin myös, onko komissio todella tehnyt uusia ehdotuksia indikaattoreista kesken kolmikantaneuvottelujen, kuten lehtitiedot kertovat.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kiitti Portugalia aikataulutavoitteestaan poliittisen sovun saavuttamiseksi. Myös komissio toivoo yhteisymmärryksen löytyvän pian. Komissaari muistutti, etteivät komission julkaisemat suositukset YMP:n strategiasuunnitelmiin ole oikeudellisesti sitovia. Komissio vastasi kysymykseen komission uusista kolmikantaneuvottelujen aikana tekemistä ehdotuksista, että komissio halusi selittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle teknisiä seikkoja indikaattorijärjestelmästä. Uusia indikaattoreita ei ehdotettu eikä ehdotuksesta aiheutuisi uutta hallinnollista taakkaa. Komissaari vakuutti, että kyseessä oli puhtaasti tekninen kysymys eikä komissio pyrkinyt ehdottamaan uusia poliittisia elementtejä kesken kolmikantaneuvottelujen.

Komissaarin mukaan uuden toimeenpanomallin tarkoitus on korvata nykyinen sääntöperustainen malli tulosperusteisella mallilla ja horisontaaliasetuksessa neuvottelut etenevät hyvin. Komissaari vakuutti toimivansa kolmikantaneuvotteluissa paitsi välittäjänä, myös kestävyyden edistäjänä.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että puheenjohtaja otti tiedoksi jäsenvaltioiden näkemykset. Portugali jatkaa työtä kolmikantaneuvottelujen parissa niin, että YMP:n toimeenpano voidaan aloittaa tammikuussa 2023.

b) Maanjäristyksen aiheuttamat tuhot Kroatian maataloudelle ja maaseutualueille (WK 858/2021)
Kroatian valtuuskunnan tiedotusasia

Puheenjohtaja totesi olevansa järkyttynyt Kroatian maanjäristyksistä ja niiden aiheuttamista tuhoista.

Kroatia kertoi, että suurimmat tuhot tapahtuivat maaseutuvaltaisessa Sisak Moslavinan maakunnassa, joka sijaitsee maan keskiosissa. Maanjäristyksellä yhdessä COVID-19 –pandemian kanssa on ollut tuhoisat seuraukset maaseutualueille. Perusinfrastruktuurin tuhoutuminen on aiheuttanut ongelmia tarjontaketjuun ja tuotteiden pääsyyn markkinoille. Joillekin maatalousmaille ei ole tällä hetkellä kulkumahdollisuutta, joten tuhon laajuutta on vaikea arvioida kokonaisuudessaan. Joissain paikoissa maatalousmaasta on tullut käytännössä käyttökelvotonta. Merkittävä osuus alueen tiloista on kärsinyt myös aineellisia vahinkoja, kuten tuotantorakennusten vahinkoja. Lisäksi on raportoitu tuotantoeläinten kuolemia. Tuhot kohdistuivat myös rajusti alueen puunjalostus- ja huonekaluyrittäjiin. Kroatian mukaan poikkeukset viherryttämistuen ehdoista olisivat tarpeellisia. Kroatia pyytää myös tukiennakoiden aikaistamista ja niiden maksumahdollisuutta ennen paikalla tapahtuvia valvontoja. Lisäksi Kroatia pyytää harkitsemaan myös muunlaista tukea, jotta sektori voisi toipua. Kroatia aikoo käyttää maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteitä tilanteen helpottamiseksi, joten heidän tulee muuttaa maaseutuohjelmaansa. Lisäksi Kroatia pyysi komissiota pohtimaan myös yhteisen markkinajärjestelyasetuksen tukimahdollisuuksia tilanteen helpottamiseksi.

Komissaari vastasi, että komission maatalouspääosaston asiantuntijat arvioivat tilannetta ja EU-rahoitusta. Komissaari vakuutti komission olevan nopea maaseutuohjelman muutoksen hyväksymisessä. Komissaari totesi, että komissio tutkii mahdollisia suorien tukien joustoja.
Muutama jäsenvaltio käytti puheenvuoron ja osoittivat solidaarisuutta Kroatialle.

c) Sianlihamarkkinoiden tilanne (WK 773/2021 REV 1)
Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia
Tukijoina Itävalta, Kroatia, Kypros, Tšekki, Viro, Ranska, Kreikka, Unkari, Latvia, Liettua, Puola, Romania ja Slovakia

Slovenia alusti tilanteesta ja kertoi, että sianlihan hinta on tällä hetkellä 30 % viime vuotta alhaisempi. Viime kuukausina hinta on laskenut vielä enemmän, vaikka viime viikkoina on ollut havaittavissa tasaantumista. Slovenia viittasi vuoden 2016 kriisiin ja silloiseen mahdollisuuteen käyttää poikkeuksellista tukea. Afrikkalainen sikarutto ja Covid19-pandemia pahentavat entisestään tilannetta. Slovenia pyysi komissiolta tarvittavia toimenpiteitä tilanteen helpottamiseksi sekä se pyysi komissiota myös tarkkaan analysoimaan sianlihasektorin tilannetta ja sektorin tulevaisuutta.

Puheenvuoron käyttivät Slovenian aloitetta tukeneet maat sekä muutama muu jäsenvaltio. Maat viittasivat sianlihamarkkinoidensa heikkoon tilanteeseen ja alhaisiin hintoihin. Tukitoimia peräänkuulutettiin, mutta yksityisen varastoinnin tuen avaaminen mainittiin vain muutamassa puheenvuorossa. Muutamassa puheenvuorossa tosin todettiin, että kuinka paljon markkinatoimet voivat todella auttaa tilanteessa. Yksi maa myös muistutti, että tuotannon pitäisi olla kysynnän tasolla. Kauppakumppaneiden tulisi tunnustaa alueellistamisen periaate.

Komissaari Wojciechowski vastasi jäsenvaltioille, että sianlihamarkkinoiden tilanne oli ennen koronakriisiä hyvässä tilanteessa ja sianlihan vienti kasvoi vaikeuksista huolimatta 3,5 miljoonalla tonnilla vuonna 2020. Hinnat ovat toki alhaisella tasolla, mutta pysyneet vakaina. Komissaari totesi, että he seuraavat tilannetta tarkkaan. Tämän hetkinen tilanne ei oikeuta yksityisen varastoinnintuen

avaamista. Komissaari myös totesi, kuinka tärkeää on analysoida alan pitkän aikavälin tilannetta ja rakennetta.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea. Haapaniemi, Valonen, Fallenius, Lehtinen, MMM; Kivimäki, Vilhunen, Rönty, Kytölä EUE

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto kalastus (EU 17), jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), kalastus, maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, maataloustuotekauppa, yhteinen maatalouspolitiikka, brexit
Hoitaa	**MMM, STM, UM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LUKE, LVM, OM, PLM, RUOKA, SM, TEM, TULLI, VH, VM, VTV, YM